

Gemeente van de Here Jezus Christus,

Bestaat God wel, broeders en zusters? Zorgt God wel voor jou, jongen/meisje? Merkt u dat Hij er is, dat Hij met en voor u bezig is? We hebben net uit psalm 74 gezongen. En het is opvallend hoe vaak daar gevraagd wordt: 'waarom?' En is onze wereld ook niet vol 'waaroms'? Als God almachtig is, waarom is er dan nog hongersnood? Als God de wereld in zijn hand heeft, waarom is er dan nog oorlog? Als God Heer en meester is over water en wind, waarom gebeuren er dan nog rampen?

Waarom? Waarom gebeuren er dingen die volstrekt onlogisch, zinloos, wreed, immens verdrietig en onaanvaardbaar zijn? Dingen misschien waar je je leven lang niet mee klaar komt. En je stelt die vraag: 'waarom?' - en je krijgt nooit een antwoord.

Waarom moest mijn man jaren geleden die beroerte krijgen en sindsdien bijna onaanspreekbaar blijven? Waarom moest onze kleine meid door een auto-ongeluk om het leven komen? Waarom moest mijn vrouw, van wie ik zo intens veel hield en die we helemaal niet missen konden, kanker krijgen en veel te vroeg sterven? Het zijn 'waaroms' waar we stil van worden....

We hebben vast allemaal wel onze 'waaroms', onze vragen, onze twijfels. We worden misschien wel boos op God om alles wat we mee moeten maken. Is God er eigenlijk wel? Is God wel almachtig? Of staat Hij ook maar machteloos aan de kant toe te kijken?

We zeggen: 'waarom?' Maar willen we eigenlijk wel een 'daarom' horen? En schiet ook niet ieder antwoord, hoe goed gemeend ook, tekort?

Ik ga u vanmorgen geen antwoord geven op de 'waaroms' van het leven. Dat *kan* ik ook niet. Wat ik wel kan is om te proberen vanuit Ezra 1 te laten zien hoe God door alles wat er gebeurt heen, bezig is en blijft met de wereld die Hij geschapen heeft en met het volk dat Hij heeft uitgekozen. Ik wil dat doen in de hoop dat u zich er door aangesproken voelt, er door getroost wordt en bemoedigd. Dat het u helpt misschien weer een beter beeld van God te krijgen. Laten we luisteren naar de boodschap van Ezra 1.

**Thema: IN DE GESCHIEDENIS MET KORES LAAT DE HERE ZIEN
DAT HIJ DOET WAT HIJ BELOOFT.**

- Daarvoor:
1. gebruikt Hij mensen
 2. vraagt Hij vertrouwen
 3. draagt Hij zorg

1. In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft. - Daarvoor gebruikt Hij mensen.

Kijk daar eens! Door de stoffige heuvels slingert een lange stoet mensen. Er zijn grote mensen bij, maar ook kinderen. Ouderen, met verweerde gezichten en gerimpelde handen, leunend op een stok of gedragen door een ezel. En jongeren, in de kracht van hun leven: gebruind door de zon en sterk en moedig. Hoor! Er klinken liederen. Lieder van heimwee en verlangen naar Jeruzalem. Maar ook van hoop en verwachting. Want ze zijn op weg. Op weg naar het beloofde land!

Tussen hen loopt Seraja. Negen jaar oud is hij, heeft bruine ogen en zwart krullend haar. Hij loopt naast de ezel waarop z'n opa zit, om voor hem te zorgen als het nodig is. Maar Seraja speelt ook wel met z'n vrienden. Dan dwalen ze van de weg af om stenen te zoeken. Of ze rennen door de heuvels om te kijken wie het hardste kan. Dagen lang lopen ze nu al. Ze gaan

verhuizen. Waarheen weet Seraja niet precies. Maar z'n opa zegt dat het het beloofde land is en dat het er heel mooi is.

Als ze 's avonds uitrusten vertelt opa mooie verhalen. Van vroeger. Over Abraham die ook zo'n lange reis had gemaakt en niet wist waar hij heen ging. En over het volk Israel, dat op reis was gegaan uit Egypte. Het was al heel lang geleden, maar het leek net alsof ze weer terug waren in die oude tijd.

Weet je waarom ze nu naar Kanaan mogen? Omdat er een nieuwe koning is gekomen: Kores. Van hem mogen ze terug. Want heel lang geleden, toen zijn opa negen jaar was, toen waren een heleboel mensen van zijn volk weggevoerd door soldaten naar Babel. In ballingschap noemden ze dat. Ze moesten toen in dat verre en vreemde land gaan wonen en werken. Maar gelukkig mogen ze nu terug! Seraja vind het best spannend, zo'n lange reis, al wordt je moe van het lopen. En hij zingt mee: „Ik sla mijn ogen naar U op, naar U die troont in de hemel...”

Het was al zo lang geleden, broeders en zusters, dat de Israëlieten door de troepen van Nebukadnezar naar Babel waren gevoerd. Zo lang, dat sommigen het al bijna waren vergeten, gewend als ze waren aan het goede leven in Babel. Natuurlijk werd er onder elkaar wel over de Here gepraat en ze luisterden naar de verhalen van de ouden, als die vertelden over de Here, over Jeruzalem, over het land van de belofte. En over wat Jeremia had geschreven: dat God hen na zeventig jaar weer terug zou brengen. Maar ze hadden het gevoel dat het over een droom-wereld ging en niet over hun alledaagse werkelijkheid. De werkelijkheid waarin het hard werken was om je hoofd boven water te houden en waarin de politici bepaalden wat er gebeurde. Hadden zij daar enige invloed op? Hebben wij iets in de melk te brokkelen? Kun je vandaag de dag nog ergens aan zien dat God bezig is? Wat moet je dan denken van het paarse kabinet dat christelijke waarden en normen in hard tempo aan de dijk worden gezet.

Euthanasie en abortus moeten nog makkelijker worden gemaakt. En kun je in de toekomst als christen in het openbaar nog zeggen wat er in de Bijbel staat en wat volgens jou goede regels zijn voor iedereen? Trouwens, wat stelt de kerk nou eigenlijk nog voor? Schaam je je haast niet dat je er lid van bent? De kerk is naar de rand van de samenleving gedreven. Het zijn niet kerkmensen die het voor het zeggen hebben, maar de Clintons en de Jeltsins en de Milosovitzens die de wereld-geschiedenis bepalen. En zoiets als de financiële beurs natuurlijk: als die instort, zakt alles in. Het gaat allemaal zoals het gaat en je hebt er geen enkele invloed op.

God is weg uit ons dagelijks leven. Is dat ook uw ervaring?

De ballingen leefden hun leventje. Door de week de dagelijkse bezigheden en op sabbat twee keer naar de kerk. Zo ging het al jaren. Velen durfden bijna niet meer hopen op bevrijding. Anderen hadden daar ook helemaal geen behoefte aan. En nog weer anderen hielden hun verwachting levend door vast te houden aan de belofte van God. Maar soms vroegen ook zij zich vertwijfeld af of het allemaal wel waar was.

En dan hoor je opeens Kores spreken: „Alle koninkrijken van de aarde heeft de Here, de God van de hemel mij gegeven en Hij heeft mij opgedragen Hem een huis te bouwen in Jeruzalem in Juda.” De Geest van God had Kores opgewekt, dat kan niet anders, want anders had Kores het nooit zo gezegd. Want hij geloofde helemaal niet in de Almachtige, de God van Israel. Het was voor hem gewoon politieke strategie, nodig om zijn immense land te kunnen besturen. Maar wat hij *zegt* is waar: God heeft het hem opgedragen. Ezra laat je zien hoe het echt is. Wat je als *mens* tussen de mensen waarneemt is een machtige koning Kores die in zijn goedheid het volk Israel uit ballingschap naar Kanaan laat gaan. Maar *in werkelijkheid* is het God die Kores gebruikt om zijn belofte waar te maken: ‘na zeventig jaar mogen jullie terug!’

Als *mens* zie je hoe gul Kores is door opdracht en geld te geven voor herbouw van de tempel. Maar *in werkelijkheid* is het de Here die wil dat de tempeldienst wordt hersteld: want de Messias was nog niet gekomen. Er moest nog steeds geofferd worden en bloed vloeien voor onze zonden.

Eigenlijk kun je zeggen dat alles wat God doet gericht is op de verlossing van zijn volk. Dat is het grote doel. En daarvoor gebruikt Hij mensen als instrument. Om te doen wat Hij belooft heeft.

De Here doet wat Hij belooft. Al zijn plannen hebben als doel zijn kinderen te verlossen van de doodstraf op de zonde. We *geloven* dat alles wat er gebeurt daarop is gericht. - Maar toen Israel en Juda in ballingschap werden gevoerd, zullen ze dat toen zo *ervaren* hebben - dat God op hun verlossing was gericht? Zullen ze er toen aan gedacht hebben dat God achter de wegvoering naar Babel zat? Ik denk het niet. Verstandelijk *wisten* ze het misschien wel, want het onheil, de straf op de zonde, was hun door meerdere profeten aangekondigd. Maar ze zullen het allemaal lang niet zo hebben *ervaren*. Hun wereld stortte met de tempel in. En dat is zo herkenbaar als wat: dat je wel *weet* dat God overal en in alles is, dat Hij overal een bedoeling mee heeft. Maar dat soms je verdriet, je ellende zo groot is, dat je het niet meer *ervaart*. Toch is dat weten dat de Here overal een bedoeling mee heeft blijkbaar wel heel belangrijk. De Here laat dat niet voor niets meerdere keren in de Bijbel zien, zoals ook hier in Ezra weer. Ezra laat je de derde dimensie zien: het is uiteindelijk God die zijn plan uitvoert, die zijn belofte nakomt. Dat kan je bemoedigen als het leven je zwaar valt, dat je weet dat wat je ziet en ervaart maar een deel van de werkelijkheid is.

2. In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft. - Daarvoor vraagt Hij vertrouwen

't Is avond. De stoet die op weg is naar het beloofde land is tot stilstand gekomen. De meesten zoeken een plekje om te slapen. Sterke mannen houden 's nachts om de beurt de wacht. Seraja zit tussen z'n vader en z'n opa bij het kampvuur. Heerlijk warm en veilig is dat. En dan lekker wegdromen bij de zachte stem van opa die vertelt over David en Goliath of over de prachtige tempel van Salomo.. Jammer toch dat Jehuda, z'n allerbeste vriend, er niet bij is. Hij is met z'n familie in Babel achter gebleven. Er waren nog veel meer mensen die niet meegingen naar het beloofde land. De meeste kinderen van zijn klas waren in Babel gebleven. Ze zeiden dat hun vader en moeder het veel te spannend vonden om alles achter te laten en weer helemaal opnieuw te beginnen. Ze hadden daar nu mooie huizen en goed te eten en hoe het in Kanaan zou zijn dat moest je maar weer afwachten. Opa zei dat hij niet boos maar wel heel verdrietig was dat er mensen achterbleven in Babel, dat ze niet allemaal samen op weg konden gaan naar het beloofde land. Wij weten al waar we heen gaan: naar Kanaan. Maar Abraham wist helemaal niet waar hij heen zou gaan. En toch vertrouwde hij op God. Seraja staart in het vuur. Hij ziet de vlammen. Hij hoort het knetteren. En hij weet het opeens zeker: zoals Abraham vertrouwde, zo wou hij ook op God vertrouwen!

Kores krijgt de opdracht van God om de tempel in Jeruzalem te herbouwen. En hij kan niet anders dan gehoorzamen. Hij roept de bevolking van Israel op om terug te keren naar hun oude land. Zij krijgen alle ruimte en zelfs subsidie om hun heiligdom te herstellen. Maar wie gaan er op pad? Wie geven er gehoor aan de oproep van de koning? Wie is bereid al z'n schepen achter zich te verbranden en een onzekere toekomst tegemoet te gaan? Het leven was goed in Babel. Het was een vruchtbaar land, daar langs de Eufraat. En de Judeers hadden het blijkbaar goed getroffen. Ze hadden gehoor gegeven aan wat de Here

tegen hen gezegd had door de mond van Jeremia: „Bouw huizen en woon erin, leg tuinen aan en eet de vrucht ervan, enz.”

Er bleven veel achter in Babel. Maar denk nou niet dat dat de minsten waren, mensen die randkerkelijk waren geworden of alleen maar hechten aan hun goede leventje daar. Van Daniel bijvoorbeeld is bekend dat hij nog onder Darius, een opvolger van Kores, een hoge positie had aan het hof. En Ezra komt pas tachtig jaar later in Jeruzalem aan! Laten we daarom oppassen al te snel te oordelen over de achterblijvers. Al mag het natuurlijk niet zo zijn dat onze materiele welvaart, onze hang aan geld en goed, het gehoorzaam volgen van de Here in de weg staat. Dat kan ook voor ons een bedreiging zijn!

Nee, als je meeding op weg naar het beloofde land, dan deed je dat niet om sentimentele redenen en zeker niet om er financieel beter van te worden. Je kunt gerust zeggen dat het een geloofsdaad was. Een blijk van geloof, van vertrouwen op God. Hij had immers *beloofd* dat zijn volk mocht terugkeren naar Israel.

Wij mensen beloven ook altijd van alles. „Ja, ik kom binnenkort nog een keer weer bij je op bezoek.” „Als ik jarig ben, mag jij met mij de klassen rond om te trakteren.” Maar hoe snel zijn wij weer vergeten wat we beloofd hebben? Doen wij altijd wat we zeggen?

Onze God belooft ook veel: kijk maar in de Bijbel. Belofte op belofte kom je er tegen. En vergeet God ze? Kunt u een plaats aan wijzen waar God niet doet wat Hij belooft?

God beloofde verlossing van de zonden en Hij gaf zijn eigen Zoon om ons te behouden. Zo lief heeft Hij zijn volk, zijn kinderen, ons! De Here doet wat Hij belooft - dat is de rode draad door de Bijbel. Onze God is volkomen betrouwbaar, je kunt Hem wel geloven op zijn Woord.

Met God op weg te gaan, dat vraagt vertrouwen. „Da's makkelijker gezegd dan gedaan”, zult u misschien opmerken. En dat klopt. Geloven, vertrouwen, is niet altijd makkelijk. Ook in Babel bleven veel mensen achter, en we zagen dat dat niet de minsten waren. En Ezra 1:5 leert dat je het ook niet van *jezelf* moet verwachten. Net zoals de geest van Kores wakker gemaakt moest worden, zo lezen we dat ook van hen die op weg gingen naar Jeruzalem. „Toen maakten de familiehoofden van Juda en Benjamin, ook de priesters en de Levieten, zich gereed, allen wier geest God had opgewekt om op te trekken om het huis van de Here te bouwen.” Net zoals de inschakeling van Kores van God komt, zo schakelt hij ook zijn kinderen in. Het laat zien: ook je geloof, je vertrouwen, komt van God. Maar je mag er wel om vragen: of Hij je door zijn Geest wil opwekken tot dienst aan Hem.

3. In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft. - Daarvoor draagt Hij zorg

Seraja holt vooruit, samen met nog een paar jongens die meegaan naar het beloofde land. Ze klimmen op een hoge heuvel. Wat een prachtig uitzicht! Kijk, daar in de verte, daar ergens moet Jeruzalem liggen. Hoelang zou het nog duren? Hoe ver zouden ze nog moeten lopen? Ze hollen weer naar beneden. De koeien die tussen de mensen inlopen schrikken van die wildebrassen en de mannen die erbij lopen kijken boos naar de jongens: ze kunnen de koeien maar moeilijk in toom houden. Hijgend staat Seraja aan de kant. Hij kijkt naar de koeien. Ze trekken karren. En op die karren, weet Seraja, liggen de schatten van de tempel die koning Kores terug heeft gegeven. En ook de mensen die in Babel achterbleven hadden geld gegeven voor de bouw van de tempel. Al dat goud en zilver lag nu netjes verpakt op deze karren. Een kostbare schat! Daar konden ze straks vast een mooie tempel van bouwen.

Net als destijds bij het vertrek uit Egypte, krijgt het volk Israel ook nu gouden en zilveren voorwerpen mee. Maar nu is het geen afkoopsom, zo in de zin van: alsjeblieft ga weg, hier heb je geld. Kores sponsort de financiering van plaatselijke heiligdommen. En hij is er blijkbaar door iemand - misschien wel door Daniel - op gewezen, dat er ook nog tempelschatten uit Jeruzalem in de afgodentempels van Babel lagen. Want wat er nog van over is, mag mee terug naar Jeruzalem. Tegelijk worden buren en dorpsgenoten door de koning verplicht hun steentje aan het bouwfonds bij te dragen. Daarnaast wordt er ook nog spontaan geld aangeboden. Een gang van zaken die menig bouwfondscomitee als muziek in de oren zal klinken!

Ook hier weer blijkt de goede zorg van God. Hij laat niet alleen zijn volk terugkeren naar Jeruzalem, maar om de tempel te herbouwen geeft Hij hen ook financiële middelen. Hij scheidt de voorwaarden om te kunnen doen wat Hij vraagt.

Betekent dit dat als je geld nodig hebt, dat je dan maar moet bidden en dat God het dan wel zal geven? Nee, dat betekent het niet, want wij kunnen God niet dwingen met onze gebeden. Wij mogen Hem veel, ja alles vragen. Om geloof. Om zijn Geest. Om zijn liefde, vergeving en genade. Ja zelfs om geld voor kerkbouw. En we mogen erop vertrouwen dat Hij onze gebeden hoort en nog sterker verhoort dan wij vermoeden. Maar het is niet zo dat wij onze zin altijd krijgen, dat het gaat zoals wij in gedachten hadden en fijn vinden. Wat God doet, dat past in zijn plan en lang niet altijd in het onze.

Dat er middelen komen voor tempelbouw laat zien dat God soms op onverwachte wijze voor ons zorgt. En dat het verrassend kan zijn te zien hoe dat gaat. Maar daarvoor moet je wel geloofsogen hebben. Met geloofsogen kijken naar de dingen om je heen. Op zoek naar die derde dimensie: dat de werkelijkheid die wij voelen en ervaren, maar een deel van de waarheid is. Dat je mag opmerken dat God er achter zit en wat u meemaakt past in zijn plan.

Het volk van God is op weg naar het beloofde land. U mag geloven dat dat ook voor u geldt: op weg naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Bent u ook mee op weg? Ga jij ook mee op reis? Het zal niet altijd makkelijk zijn. Er kunnen veel 'waaroms' zijn. Het kan best voorkomen dat we soms helemaal niet meer zien dat we op reis zijn. Het kan zelfs gebeuren dat we God helemaal niet meer zien en ervaren. Houd je dan toch vast aan de belofte van God: Ik breng je veilig in het beloofde land.

Want ik hoop dat Ezra 1 u heeft laten zien dat God trouw is, dat Hij altijd doet wat Hij belooft. Dat je op Hem aankunt, dat je Hem kunt vertrouwen, dat Hij toch voor je zorgt, ook al zie of ervaar je het misschien niet.

Geef je daarom, in vreugde en verdriet, vol vertrouwen over aan Hem.

Amen.

PREEKSCHETS N.A.V. EZRA 1:1-4

Doelstelling:

Gezien de tekst, die laat zien dat God doet wat Hij belooft en alles en iedereen bestuurt, maar tegelijk ook vertrouwen vraagt en ondersteuning biedt;
en gezien de hoorders, die het best moeilijk kunnen vinden in God te geloven, of te ervaren dat Hij hun leven leidt (m.n. in moeilijke tijden), of die wellicht weerstand hebben tegen hoe God werkt;
wil ik met de preek bereiken dat de hoorder (opnieuw) geraakt wordt door de trouw van God en (opnieuw) gaat zien en misschien ervaren dat God mensen in zijn dienst neemt om zijn plannen uit te voeren,
en dat de hoorder daardoor geholpen wordt om dichter bij en met God te leven en z'n leven ook in vol vertrouwen aan Hem overgeeft;
en dat wil ik doen door het verhaal na te vertellen met verduidelijkingen en te wijzen op de hier boven samengevatte kern van de tekst in samenspraak met de eigen tijd en de eigentijdse beleving.

Thema en verdeling:

In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft.

Daarvoor: 1. gebruikt Hij mensen
 2. vraagt Hij vertrouwen
 3. draagt Hij zorg

Opbouw van de preek:

Inleiding: soms is het moeilijk nog in God te geloven: waar is Hij in hongersnood, in oorlogen en rampen? Waar is Hij in mijn leven, met een handicap, met kanker? Valt het leven hier vaak niet tegen en zal daarom het leven straks ook niet tegenvallen? Wat hebben wij te verwachten?

1. In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft. Daarvoor gebruikt Hij mensen. (Ezra 1:1,2) Verwijzen naar Jer.29:10 en Jes.45:1-8. Vergelijk onze vragen met die van de ballingen. Juist die vragen zijn niet verkeerd: ze houden het geloof scherp. Hoe zat het ook weer met de ballingschap? Waar, wanneer, waarom, hoe? Wie was Kores? Geloofde hij echt in God? Perzische politiek. De Here laat zien dat Hij mensen in dienst neemt (woordgebruik: opwekken, aanporren, verordenen) om zijn plannen uit te voeren. Plan is uiteindelijk: herbouw van de tempel. De schaduwachtige wet was nog niet vervuld.

2. In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft. Daarvoor vraagt Hij vertrouwen (Ezra 1:3, vergl.:5) De ballingen moeten in vertrouwen op pad, een onbekende toekomst tegemoet. Vergl. Abram uit Ur, Israel uit Egypte. Het ging veel mensen goed in Babylonie: er blijven er achter. (Ezra komt pas zo'n 80 jaar later naar Jeruzalem). De levensverwachting van de achterblijvers was beter dan van hen die naar Jeruzalem gingen... Terugkeer wordt daarmee geen sentimentele of financiële lotsverbetering maar een gelovige daad. Terugkeer in dienst van tempelbouw.

3. In de geschiedenis met Kores laat de Here zien dat Hij doet wat Hij belooft. Daarvoor draagt Hij zorg (Ezra 1:4) Vergl. uittocht uit Egypte. Achterblijvers moeten materiele ondersteuning geven. De koning zelf geeft de tempelschatten terug (Jer.27:19-22, 28:6). Er worden wel offers gevraagd, maar de Here scheidt zelf ook materiele ruimte voor de uitvoering van zijn plannen.

Liturgisch:

Schriftlezing: Jer.29:1-14 / Ezra 1

Zingen: uit de 'liederen hamaaloth'. Ps. 74 , 79